

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV ČRNOVELJ, NOVO MESTO IN TREBNJE

Leto I. — štev. 15.

NOVO MESTO, 2. junija 1950.

Izhaja tedensko

Naša glavna naloga je, skrbeti za mater in otroka

V novomeškem DID

Tudi v Novem mestu se pripravljamo na »Teden matere in otroka«.

Nikjer ali pa malokje se stori za otroka toliko, kakor v naši državi. Tudi v Novem mestu se posveča temu važnemu vprašanju velika pažnja. Mestni odbor AFZ se ne straši ne truda, ne žrtve, da nudi pomoč in ugodje nege potrebnim otrokom.

Viden in razveseljiv je napredok v vzgoji naših malčkov. Izkorisčajoči lepe dneve skačejo ves dan na zraku in soncu. Kako jim to prija, kažejo njih nabrekla ličica, zdrave barve in njihova od sreče žareča očka.

Zrak, sonce in otroška družba pozive in krepe otroka.

Tem bolj je torej žalostno, da so še ljudje starih nazorov in miselnosti, katerim je najemnik z večjim številom otrok trn v peti. Otrokom ne privoščijo gibanja na prostem in njih veselo vzklikanje med igro jih boli, ker se jim lahko prasič vznemirja. Ena ne dovoli, da bi se postavila na dvorišču gugalica, akoravno je sama tudi najemnica in mati sedaj že odraslih otrok, ki ne rabijo več gugalnice. Končno da svoj pristanek, a le s pridržkom, da ne bodo drugi, tuji otroci prihajali na dvorišče, dobro vedoč, da se otrok sam ne igra in uživa le pri igranju v družbi. Druga polaga trnje, da bi se malček ne dotaknil njene gredice, ne meneč se za to, da si lahko okvari zdravje. Obe imata razvit »socialni čut«, saj se ž njim ponašata, a le za svojega prasiča, ne pa za sočloveka.

Upamo, da jima bosta naša ljudska oblast in »Teden matere in otroka« zgovorno in nazorno dopovedala, da je takšim sebičenjem enkrat, za vselej odklenkalo.

P. M.

AFZ V DOL. TOPLICAH V PRIPRAVAH ZA TESEN MATERE IN OTROKA

Za Teden matere in otroka se AFZ v Dol. Toplicah skrbno pripravlja. Hoče, da bi bil Teden matere in otroka na dostojni in krajevinim prilikam primerni višini. Zato se večkrat sestaja k sejam. V tem tednu bo tudi pionirski dan. Nastopili bodo pionirji topliškega sektorja. Bodo tudi predavanja za matere o vzgoji otrok, zdravstvena predavanja ter tudi kulturne prireditve. Za sklep Teden matere in otroka pa bo otroški sejem, kateri naj naše najmlajše razveseli in z njimi vred tudi matere.

Pomoč »Domu igre in dela« v Novem mestu

Najtopleje se uprava »Doma igre in dela« Vide Tomšičeve v Novem mestu zahvaljuje Kmečki zadruži iz Novega mesta za 5000 din prostovoljnih prispevkov. Kljub temu, da nima imenovana ustanova nobenega otroka v Domu, je

prva izkazala pomoč našim malčkom.

Vsa ostala podjetja in ustanove naj si vzamejo za vzgled Kmetijsko zadružo in naj tudi ostali priskočijo na pomoč. Saj gre vsak najmanjši dar v korist naši mladini — naši bodočnosti. *Uprava DID*

Spored prireditev v »Tednu matere in otroka«

3. VI. 1950: Ponirska akademija v DLP ob 8. uri zvečer. Spored:	8. VI. 1950: Organizacija AFZ obišče internat v Smihelu pri Novem mestu, mladinska organizacija pa obišče DID, zvečer ob 8. uri igra Snežuljčica.
1. Govor;	10. VI. 1950: Zbiranje starega železa, članice AFZ in obiskovalke pa obiščejo po domovih otroke, ki spadajo pod osebno zaščito države. Zvečer ob 8. uri zaključna prireditev v DLP s sledenim sporedom:
2. Enodejanka pionirjev;	1. Referat;
3. Mladinski pevski zbor;	2. Podelitev nagrad in priznanje materam;
4. Mladinski orkester;	3. Orkester SKUD »Dušana Jereba«, moški pevski zbor, dve recitaciji.
5. Baletna točka iz Snežuljčice;	11. VI. 1950: Dan cicibanov, ob 10. uri otvoritev igrišča na Marofu in otroški sejem pred DID.
6. Fizkulturni nastop;	
7. Deklamacije.	
4. VI. 1950: Pionirski dan — festival. Ob 10. uri dopoldne otvoritev pionirskega dne in Tedna matere in otroka v DLP. Pregled dela pionirske organizacije, nagrade in prireditev.	
5. VI. 1950: Zvečer gostuje Ljubljanski orkester.	
6. VI. 1950: Pedagoška predavanja o vzgoji otrok ob 4. uri popoldne.	
7. VI. 1950: Udarniško delo vseh množičnih organizacij. Popoldne ob 4. uri igra Snežuljčica za podeželje.	

Učenci v gospodarstvu ne smejo biti izkorisčani

Ljudska oblast, ki posveča mnogo skrb učencem v gospodarstvu, je dala možnost praznovanja tudi tem pionirjem socialističnega dela, da praznujejo svoj letni dan učencev gospodarstva. Konferenca, ki jo je organiziralo poverjeništvo za delo v okraju Trebnjem, je pokazala veliko zanimanje učencev samih kot njihovih staršev, saj v predaprilske Jugoslaviji učenci v gospodarstvu niso imeli tako široke možnosti pri splošnem sodelovanju v raznih organizacijah in dvigu ideološko politične izgradnje pac pa so bili le vedno zapostavljeni in zapo-

sleni pri raznih drugih delih poleg svojega strokovnega dela.

Nekateri mojstri iz predaprilske Jugoslavije, pa se ne zavedajo, da se je z ljudsko oblastjo tudi v teh ozirih napravila prelomnica pri staremu načinu njihove strokovne izobrazbe. Tako na primer Matjaž Kocjan, mizar iz Biča, zaposluje štiri učence z nadurnim delom, za kar pa jim še redno delo ne plačuje. Enak primer je pri čevljarskem mojstru Rovinšek Francu v St. Janžu, ki posluje učenca po 14 ur dnevno in poleg tega tudi pri drugih delih, tako na primer

pri gradnji svoje stanovanjske hiše, ne plačuje mu pa redno njegovih izplačil. V Krmelju, kjer imajo učenci največ možnosti za dvig strokovne izobrazbe pa se tukaj tudi najde napaka, v sami šoli ni nikdo vodil točne evidence nad učenci, kateri redno obiskujejo šolo. Ravno tako predavatelji nerедno vršijo svoja predavanja, tako da morajo učenci včasih čakati nanje po celo uro. Vprašanje nastane čigava je krivda ali odgovornega vodja šole, ali razrednika. Menimo smo, da je to krivda obeh. Nepravilno je tudi zaposlovanje učencev ob nedeljah, kar se dogaja v tem obratu, če pa učenec ne pride na delo v nedeljo, mu odrežejo živilsko nakaznico, kar vsekakor ni v skladu z urednimi o živilskih nakaznicah v uredbi zaposlovanja učencev v gospodarstvu.

Kaj pa je s trgovskimi učenci. Tudi tukaj se dogajajo nepravilnosti po KZ kakor od strani OZKZ, da nimajo učenec sklenjenih učnih pogodb. Nekateri učenci pa so postavljeni že za poslovodje KZ in tako vsled teh napak nastajajo napake tudi po samih KZ glede nepravilnega vodstva. Nekateri učenci pa se ne zavedajo, kaj jim ljudska oblast nudi in hočejo na gotov način ljudsko oblast varati. Tako je Omahan Jože iz Biča, KLO Vel. Gaber prinesel k izpitni komisiji hlače, ki jih je prejel iz Amerike, hlače ki pa jih je izdelal za izpit, pa je pustil doma. Mislec, da naši mojstri izpitnih komisij tega ne bodo opazili. Koliko se je učenec naučil nastaja vprašanje, ker se ni poslužil pri svojem izpitu lastnega izdelka.

Sprejemanje mladine v učenje se začne s prvim junijem in bo trajalo do 1. septembra. Vsi stariši, ki imajo svoje otroke od 14.—17. leta, naj jih prijavijo na poverjeništvo za delo, kjer si bodo lahko izbrali razne poklice v nižje strokovne šole.

Dan učencev v gospodarstvu bo nova vzpodboda za nadaljnjo vključitev, saj plan predvideva ocenitev uspehov v samem učenju, disciplini rednega posečanja šole itd. Razstava v dnevu učencev bo pokazala koliko so naši učenci pridobili pri praktičnem delu. Najboljši učenci pa prejeli na-

grade in ustno pohvalo. Na konferenci je bila izražena želja vseh učencev, da bi načrivali skupni izlet v Opatijo in Postojno, kar bo v okviru dneva učencev po zaključku programa tudi izvršeno. Skupni izlet bo se bolj zbljal in utrdil povezavo vseh učencev, ki se borijo za iste cilje v planskem gospodarstvu. — Iz pisarne pov. za delo L. A.

Kmetijski svetovalec

Oljno repico bomo želi

Marsikdo je začedeno pogledal, ko je preteklo jesen prejel plan setve oljne repice. Dolanske jeseni je bila ta rastlina večini kmetov nepoznana. Res je, da plan setve ni bil zadovoljivo in 100% izvršen, je pa setev oljne repice marsikaterga kmetovalca prepričala, da dobro uspeva. Oljna repica je povsod dobro prezimela in kaže na lep pridelek povsod tam, kjer je bila pravočasno posejana in pognojena. Kdor jo je pa seveda posejal na najslabšo in negojeno njivo, samo da je dosegel plan, bo imel slab pridelek. Večkrat se še dogaja, da kmetovalci industrijskim rastlinam ne polagajo dovolj skrbi, ker jih smatrajo za rastline, katere so prisiljeni sejati in hočajo ravno s slabim pridelekem dokazati, da pri njih ne uspevajo. Pri sončnicah so že v preteklem letu prišli do zaključka, da dobro obrode in da imajo velike koristi, pri oljni repici pa lahko uvidijo letos, da je donosna rastlina. Vsi kmetovalci, ki so lansko leto sejali oljno repico, upajo, da bodo letos sami prostovoljno stopili v krog pridelovalcev industrijskih rastlin, da koristijo sebi in skupnosti. Pridelovanje industrijskih rastlin nudi pridelovalcem zelo ugodne pogoje, ker lahko ves pridelek pridajajo po vezanih cenah in dobe še nakaznice za nakup olja v količinah z ozirom na oddano količino semena. Upamo, da bo v avgustu pri setvi oljne repice z lahkoto možno pridobiti dovolj kmetovalcev, ki bodo sejali oljno repico prostovoljno.

Ker je oljna repica nova rastlina pri nas, mogoče marsikaterga zanima zvedeti kaj več o njej. Oljna repica je pri naših krajevnih in podnebnih razmerah poleg sončnic, buč in lanu najvažnejša rastlina za pridobivanje olja. Oljna ogrščica ima sicer večji % olja in je zelo podobna njej, vendar je ne priporočamo, ker je veliko bolj zahtevna glede zemlje, manj odporna proti pozobi kakor repica. Zato je tudi ne sejemo na naših razmerah. Repično seme ima v sebi 34–38% maščob in dobimo iz 100 kg semena ca 24 do 26 kg olja. Poleg olja dobimo pa še 60 do 65 kg oljnih tropin, ki so dragocena krepka krma za našo živilo. Iz tega vidimo, da pridemo mnogo cenejše do maščobe s setvijo industrijskih rastlin, kakor pri vzreji prasičev. Proizvodnja 1 kg svinjske maščobe je mnogo dražja kakor proizvodnja 1 kg olja. Zaradi tega Vam bo, kmetovalci razumljivo, zakaj se je že prejšnja leta in še posebno letos posvečala tolkna pažnja, da bo plan

setve industrijskih rastlin v čisti kulturi in kot vmesni sadež izpoljen in presežen. Potreba maščob je velika in predstavlja v naši prehrani najtežje vprašanje, kar pa zelo lahko omilimo ravno s setvijo oljnih rastlin.

Od živalskih škodljivcev so najhujši bolhači, repičar in zeljne stenice. Letos se niso pojivali na oljni repici, najučinkovitejše sredstvo proti njim so pa DDT pripravki.

Oljna repica bo kmalu dozorela in bo kmalu prišel čas ko jo bo treba požeti. Pri izbiri časa za žetev moramo paziti, da ne bomo oskodovani. Repica moramo večkrat pregledati na njivi, da ne zamudimo pravega časa za žetev. Ce seme še ni dovolj zrelo, je bolj voden in ne vsebuje dovolj olja, če pa je repica prezrela, seme izpada in ga izgubi. Seme je zrelo, kadar slišimo, da seme v luskah-stročkih škrobova. Ko njiva začne rdečkasto rumeneti jo bomo kosili po rosi. Se boljše je im manjšo izgubo bomo imeli, da jo zjutraj ali zvečer ob rosi žanjem s srpom. V tem primeru jo bomo pustili dalj časa zoret, da bo seme dobilo že rdeča lička in bo polje repice že rumedo. Gospodinje bodo najlaže ugotovile, saj imajo redno opravka s pridelovanjem semen.

Zanjemo previdno, da ne izgubljamo seme. Sušimo jo lahko na polju v drobnih snopeh in zloženo v stavke. Najboljše je, da jo takoj odpeljemo domov in jo sušimo pod streho v kozolcu. Kadar jo vozimo domov, bomo voz pokrili s ponjavo — plahto. Ko se slama in seme popolnoma osušita, jo omlatimo s cepci ali z mlatilnico.

Seme moramo temeljito posušiti, ker se zaradi visokega % maščobe hitro skvarji. Priporočamo, da seme z luskim vred, to je še neočiščeno razgrnete po podu ali še bolje na soncu in sicer v tankih plasteh. Razgrnjeno seme večkrat premešamo in ko je že popolnoma suho, ga prečistimo s sitom, če ga imamo pa večje količne pa s strojem. Ce seme še ni dovolj suho, ga še posušimo in ga nato očiščenega oddamo kmetijski zadrugi, kjer bomo dobili za oddamo seme bone in nakazila za nakup olja. Koliko olja boste dobili pa lahko vidite iz sklenjene pogodbe.

Ze sedaj naj kmetovalci premislijo, koliko bodo v avgustu sejali repice in naj zato pri strniščni setvi puste za setev oljne repice najboljšo njivo. Kako je treba sejati in oskrbovati oljno repico bomo pa objavili pravčasno.

Ali tudi ti nabiraš zdravilna zelišča?

Akacija: Nabiramo cvet tako, da ga posmukamo; cvet sušimo približno 5 ur na soncu, ter dokončno v senci. Posušeno cvetje mora biti lepe bele barve. Cena: kg po din 50.

Ranjak (zajčja deteljica): Nabiramo cvet, katerega posušimo kot akacijo. Cena: kg po din 40.

Arnika: Nabiramo cvet, katerega posušimo v senci na prepihu. Cena: kg po din 64.

Plavica (modriš): Nabiramo cvet skupaj s čašo (glavico). Posušimo kakor arniko. Cena: kg po din 160.

Lipa: Nabiramo cvet takoj ko se prične cvetje odpirati. Lipovo cvetje moramo sušiti le v senci. Cena: kg po din 48.

Robida: Nabiramo liste, kateri morajo biti lepi zeleni. Robido zelo uspešno nabiramo s smukanjem. V tem slučaju nam je potrebna rokavica, obšita z usnjem, ali pa ovijemo roko s krpami. Nabiraj samo liste brez vršičkov. Sušimo nekaj ur na soncu ter dokončno v senci. Cena: kg po din 17.

Malina: Nabiramo liste na enak način kot robida, tudi sušenje je enako kot pri robidi. Cena: kg po din 18.

Jedilni kostanj (domači kostanj): Nabiramo lepe zelene liste, katere lahko posušimo na soncu. Cena: kg po din 16.

Njivska preslica: Nabiramo celo rastlino, katero na hitro posušimo, da ostane lepe zelene barve. Paziti moramo, da ne zamenjamamo njivske preslice z močvirsko, katera raste ob vodi in močvirju. Cena: kg po din 15.

Jetičnik: Nabiramo celo rastlino v času cvetenja. Sušimo v senci. Cena: kg po din 42.

Rumeni regrat: Nabiramo celo rastlino tako, da odrežemo toliko korenine, da se držijo listi skupaj. Cena: kg po din 40.

Bela vrba: Nabiramo lubje mladih vej v starosti največ 4 let. Lubje mora biti popolnoma gladko. Olupimo ga, kakor krlíko tako, da je v ceveh. Paziti moramo, da ne nabiramo lubje drugih vrb. Cena: kg po din 22.

NASE EKONOMIJE

Že lani so člani Partije storili svojo dolžnost. Začeli so organizirati obdelovalno zadrugo. Tako so skupno začeli obdelovati zemljo, ker jih je pa še premalo, da bi ustanovili in registrirali zadrugo, so si zamišlili kar svoj plan in začeli skupno z obdelavo polja. V jeseni so sejali skupaj jesenske posevke, spomladi pa vse začeto delo uspešno nadaljevali, mi pa smo jim priskočili na pomoč z raznimi semeni in umetnimi gnojili. Zadružniki bodo tudi prevzeli ZE na Vršnih selih in pridobili s tem cca 350 ha zemlje, ki je sedaj večinoma zapuščena ali jo pa deloma uživajo agrarni interesi. Zadružniki se zavedajo, da stojijo pred njimi ogromne naloge, upajo pa na pomoč organizacij ZB, OF, AFZ in LMS.

Dolenjske Toplice se tudi pripravljajo za ustanovitev KDZ. Za enkrat imajo še ekonomijo, upajo pa, da bodo še kmalu ustanovili KDZ. V jeseni so že prijeli za skupno obdelavo, čeprav so bile šele 3 družine.

Naše zadružne ekonomije, niso izvršile svojega namena, kajti s svojim delom niso dajale vzgleda privatnim gospodarstvom, kako se gospodari na nov socialistični način. Kje so vzroki? Vsak pošten državljan skrbi za to, da bo vse obdelal, upravni odbori naših KZ, se pa tega ne zavedajo in mislijo, da zemlja ZE ni njihova. Na ekonomije gledajo s tega stališča, da jim bo ekonomija prinesla propast, ne pa vzgled za novo socialistično gospodarstvo na vasi. Če se vprašamo, kako si bo naš kmet izboljšal življenje, lahko ugotovimo da edino na ta način, da bo obdelal sleherni koček zemlje, kajti velja še vedno star pregor: »Čim več boš sejal, tem več boš žel!« Na vasi je še dovolj ljudi, ki bi lahko priskočili na pomoč za obdelavo zemlje na ekonomijah, le-ti naj bi se zavedali, od kje pride hrana, ki jo dobijo na karte in resno zgrabili za delo, pa ne bi bilo toliko kritike in godrnjanja prav z njihove strani, kajti tudi to bi bil delež k našemu živilskemu fondu. Za dvig maščobnega fonda bi lahko ekonomije veliko pripomogle s sejanjem oljnih rastlin in naj bo tudi v tem letu njihova naloga, da sejajo čim več sončnic in bučnic.

KZ Mirna peč, njen upravni odbor trdi, da je nemogoče dobiti pri njih delovno silo za obdelavo ekonomije, mi pa vemo, da je prav tam pri njih dovolj delovne sile, potreben je le pravilen pristop k ljudem.

KZ Birčna vas. Tu je tajnik KZ tov. Vindišman, ki se zelo zanima za to, da ne bi ekonomija preveč napredovala, zato ni dovolil v jeseni oskrbovalcu živine, da bi živino pasel in s tem prihranil

mnogo krme. Letos, ko je prevzel vodstvo ekonomije mlad fant Hrovat, je ta prosil tov. Vindišmana za pomoč pri organizaciji dela na ekonomiji, a ta mu je gladko odvrnil, da naj sam dela. Tak odgovor ni v vzpodbudo mladini, ki hoče delati in prosi za pomoč starejše ljudi, in ga je zmožen dati le človek stregava kova, ki še ni dorasel današnji socialistični miselnosti.

Lahko pa pohvalimo nekatere ekonomije, ki zavzemajo pravo stališče, kakor na primer ekonomija KZ Straža v Jurki vasi, ki je s svojim gospodarjenjem vzgled vsem ostalim ekonomijam v okraju.

Zadruge kličejo na pomoč, rade bi organizirale delo po normah, vendar ne morejo priklicati normirca iz poverjeništva za kmetijstvo, da bi jim pri delu pomagal, da postavijo norme. Prav tako rabijo zadruge tudi ostale inštruktorje, saj niso kos vsem nalogam.

Kako pa je s kapitalno gradnjo? Zadružne gradnje in zadružni domovi imajo mir pred referentom za kapitalne gradnje, ki ga poverjeništvo za enkrat še nima. Je pa tembolj agilen tov. prejšnji referent, ki še vedno z nekakšnim terorjem, prav kakor »šiba božja« biča posamezne zadruge, ki hočejo samoinicativno graditi in adaptirati. KDZ Trška gora se trudi, da bi adaptirala hlev, bivši referent pa tega še danes ne dovoli in izjavlja, da bo poklical iz Ljubljane posebno komisijo, ki bo delo ustavila v primeru, če začnejo zadružniki z adaptacijo hleva. Sili jih, da morajo postaviti nov hlev in na žalost na tistem prostoru, preko katerega bo letošnje leto stekla cesta Bratstvo-edinstvo Zagreb—Ljubljana. Zakaj še ni zgrajen zadružni dom v Dolenjskih Toplicah? Vkljub gradbenemu materialu, katerega je v te namene dovolj na razpolago, tov. Pelko iz Dol. Toplic ne more dobiti 4000 zidakov, da bi dogradil zadružni dom. Opeka mu je bila dodeljena v Beli cerkvi potom referenta za kapitalne gradnje — tov. Turka, tov. Pelko je poslal v Belo cerkev tovorni avtomobil, da bi pripeljal opeko, a opeke ni dobil niti toliko, da bi vsaj takrat napolnil avto, ampak se je moral avtomobil prazen vrnil nazaj v Dolenjske Toplice in uprava za gradnjo zadružnega doma je morala vožnjo vseeno plačati. V Beli cerkvi se gradnja doma ne gane nikamor, temelji, ki so bili izkopani so se že zasuli, opeka, ki čaka na zadružni dom, stoji že od lanskega leta in razpada pod vplivom vremenjskih neprilik. Komu naj to pripisemo? Nikakor ne moremo prišteti te krivde skupnosti, pač pa slabemu vodstvu. Kdo bo poravnal škodo, katera je nastala?

KPK pri OKKPS Novo mesto

KLO v Dol. Toplicah se zelo trudi, da bo posejana tudi ogrožena zemlja

KLO je že takoj v zgodnji spomladis ukrenil vse potrebno, da bodo vse parcele pravočasno in načrtno obdelane in posejane. Na množičnih sestankih posameznih vasi so določili vse potrebno, da bo setev točno in pravilno izvršena. Večina posestnikov je uvidele potrebo planske seteve ter oskrbelata, da bo tudi ogrožena zemlja pravilno obdelana. Največ težav je v vasi Selišče, kjer je posestnica obširnega polja Medic Ana, obdeluje polje pa njen sin, ki je doma. Mati se je namreč preselila k hčerkici v Dol. Selišče. V družini ni pravega razmerja. Sin, ki je doma in ima za obdelovanje polja potrebljivo živilo, noče polje tako obdelati kot je potrebno. Izgovarja se na mater, da je njen posetivo in da naj ona obdelava oddaja dolocene količine poljskih pridelkov. Mati pa zoperi pravi, da živi sin na pôštvu, naj torej on obdelava polje in oddaja predpisane količine. Ostalo je na posetivo cca 1 ha neobdelane zemlje. Sin je dobil odločbo, da na tem hektarju poseje industrijske rastline. Odločbo je vrnili, češ, da on ne bo sejal. KLO je poklical mater in sina, da bi se dogovorila glede posevov ogrožene parcele. Po večurnem

prerekanju je sin odločbo sprejel, toda jo je takoj drugi dan vrnil. Pozvan na UDV se je končno odločil, da zadosti nujni potrebi. Sosedje trdijo, da je izbral za posevet industrijskih rastlin najslabšo njivo, na kateri setev najbržje ne bo uspevala. Koliko je to resnično se bo videlo, ko bo setev dozorevala.

Nekaj sličnega je na posestvu posestnika Pureberja v isti vasi, kjer ni delovne sile. Medic in Pureber sta v sorodstvu in bi se z dobro voljo sorodnikov dalo vse urediti. Na posestvu gospodinje Sobar na Dol. Seliščah, kjer je tudi zaradi pomanjkanja delovne sile posestvo ogroženo, se je setev oskrbel na ta način, da se je del zemlje oddal v najem, in je tako vse zadovoljivo obdelano, ker je skupno vsa vas pomagala pri delu. Popis seteve je še. Delo pa je zelo težkočeno, ker kmetijski referent, ki je odgovoren za to delo, ne kaže nikakršnega zanimanja. Hotel bi imeti le plačo in živilsko nakaznico, delati pa ne. Tako leži vse delo le na tajnici KLO, ki je vsled svoje vestnosti in marljivosti z delom preobremenjena. Delo se ji pa še pomnožuje, ker je predsednik KLO na delu z brigado v kočevskih gozdovih.

TROBENTA JERIHONSKA . . .

V Martinjem selu je Kmetijska zadruga povabila zadružnike na občni zbor, da bi jim podala obračun svojega dela.

Zadružniki so prišli prvo nedeljo; občni zbor ni bil zaključen, ker so opravili svoje razbijači; tisti, ki imajo doma še pred novo žetvijo po trideset mernikov pšenice v kašah in v zidanicah toliko vina, da se jim kisa, a prodajo ga ne. Takšni so v Martinjem selu zares redko posejani, a kolikor jih je, so najhujši godrnjači in nergači.

Zadružniki so prišli drugo nedeljo. Trije razbijači so se v zadružni gostilni napili vince — za pogum!

Komaj je delovno predsedstvo občnega zabora zasedlo svoja mesta, že so razbijači zagnali viš in krik, ko je knjigovodja prečital zadružnikom kopico števil. Tisti, ki jim je babica že pri rojstvu na ostro urezala jezik, so zagnali pravcato halabuko, ker so iz vsega poročila dojeli samo to, da je imela Kmetijska zadruga milijonski promet in niso razumeli, kako je mogoče izkazati izgubo nekolikih tisočakov. Pojasnilo, da je zadruga imela stroške pri prevzgoji kadra, da je bil odkup manjši kakor prejšnje leto, da so zadružniki rajši v karavanah nosili pridelke na prosti trg kakov v svojo zadrugo, da je bil promet z blagom po njihovi krvidi zmanjšan na minimum, režijski stroški pa so ostali isti, da je...

Kaj bi naševal! Pametnjaki so razumeli, da je tudi zadruga v Martinjem selu povezana z ostalimi zadrugami v deželi in da izguba ne bo padla kot breme na njihova ramena. Da, pametnjaki so razumeli, le razbijači občnega zabora so venomer gnali svoje priučene besede, ki niso vsebovale zdrave

Strelska družina ‚Gorjanci‘ si je zgradila strelišče

Strelska družina v Novem mestu je bila ustanovljena na pobudo Zveze borcev v jeseni lanskoga leta. Izvoljen je bil odbor, kateri je začel takoj z delom ter si izbral prostor za strelišče v Gotni vasi. Najprej so se izvršila zemeljska dela, to je napravil se je prostor za miete in zaklon, na kar se je pristopilo v mesecu aprilu k izgradnji lesene zgradbe z enim večjim odprtim in dvema zaprtima prostoroma, iz katerih se bo streljalo. Delo je kljub nezainteresiranosti tako nekaterih samih odbornikov, kakor tudi velike večine članov strelske družine, s pomočjo JA, mladičev predvojaške vzgoje, članov Narodne milice ter nekaterih res požrtvovalnih članov strelske družine dobro napredovalo, tako da se je izvršila otvoritev strelišča 7. maja.

Otvoritev strelišča so se udeležili zastopniki JA, zastopniki oblasti v Novem mestu, zastopniki Strelske zveze Slovenije, mladinci predvojaške vzgoje ter ostalo prebivalstvo, vsi so se zbrali na glavnem trgu pred Mestnim ljudskim odborom, od koder so ob 9.30 uri odkorakali z vojaško godbo na celu ob zvokih koračnic na strelišče v Gotno vas.

Predsednik strelske družine tov. Picej Franjo je otvoril strelišče, pozdravil zastopnike JA in drugih oblasti ter ostale udeležence in je med drugim v svojem nagovoru obrazložil pomen strelske družine ter naloge,

kritike, temveč mejile že na histerične izpade in grožnje.

Najhujši od vseh je bil očka Gregor, tisti, kateremu je domaći učitelj v Izobraževalnem tečaju usposobil njegovo hčerko, da je bila — spet po učiteljevem prizadevanju — sprejeta v tečaj za zadružno trgovino. Hčerka je tečaj uspešno dovršila in je danes dobro plačana uslužbenka sosednje Kmetijske zadruge. Očka Gregor je bil vesel uspeha svoje hčerke, ko ji je ob zaključku tečaja, ki je trajal dolge mesece in je za izobraževanje hčerke terjal izdatke zadruge, dejal:

»Vidiš, zdaj si postala trgovka. Ce boš opravila še bodoči tečaj z uspehom, lahko postaneš poslovodkinja zadruge. Vesel sem tega, se ti vsaj ne bo treba ubijati po grivah našega grunta...«

Na te besede pa je očka Gregor, nahujškan po razbijačih, očividno pozabil, ker je na občnem zboru domače zadruge kričal: »Ce imam hlapca, ga moram plačati sam! Ce ga ne morem plačati, ga bom odpustil! Ne priznavam izgube naše Kmetijske zadruge! Zakaj plačujete ljudi tudi v času, ko ne delajo, ko...«

»Hej, počasi, dragi Divlanulec!« ga je ustavil poslovodja domače zadruge, katere član je tudi očka Gregor. »Ste pozabili, da se je v sosednji Kmetijski zadrugi iz podobnih virov, iz katerih smo mi šolali naš kader in ga plačevali tudi v času študija, vzdrževala na tečaju tudi vaša hčerka?«

Očka Gregor je prebledel in umolknil. Na občnem zboru se ni več oglasil, pač pa ga je predčasno zapustil.

Pametnjaki so z zaničljivim posmehom gledali za njim in mrmrali: »Trobenta jerihonska...«

L. Z.

katere jo čakajo. Poudaril je, da morajo strelske družine kar najtesnejše sodelovati pri krepitevi moči naše države, posebno pa pri pripravljanju mladine za vstop v JA, dvigati zavest o veličini pridobitev narodne osvobodilne vojske, razvijati borbeni duh in pripravljenost braniti te pridobitve ter vzgajati članstvo v duhu bratstva in edinstva naših narodov, razvijati pri svojih članih tovarištvo, prisebnost, vztrajnost in mogočno voljo ter sodelovati z narodnimi organizacijami, ker so dosedanja praksa in uspehi pokozali, kolike važnosti je medsebojna povezava in pomoč ene organizacije drugi.

Poudaril je, da se bo lahko strelska družina močno učvrstila tako v kvalitetnem, kakor tudi v ideološkem dvigu mladincev, ako se bo ta linija dosledno izvajala ter bo iniciativa in razumevanje na eni in drugi strani.

Nato se je zahvalil sodelujočim za pomoč pri izgradnji strelišča v prepričanju, da bodo člani strelske družine, katerih je sedaj 136, pokazali v bodoče veliko zanimanje za sodelovanje v strelski družini.

Po vzkliku JA, KPJ in tov. maršalu Titu se je začelo s streljanjem, katerega so se udeležili zastopniki oblasti, mladinci predvojaške vzgoje ter ostali soudeleženci, na kar se je slavnostna otvoritev ob igranju vojaške godbe zaključila ob 13. uri.

Proglasitev udarnikov

Dnevno zasledujemo v naših časopisih počila o velikem borbenem poletu naših ljudi v rudarstvu, tovarnah in raznih podjetjih. Tako je tudi Lesno industrijsko podjetje Straža, na prvomajski proslavi proglašlo 23 udarnikov iz manipulacije Straža, med katrimi je bil tovariš Jakob Kavšek proglašen drugič kot udarnik. On vodi svojo desetino pri nakladanju vagonov od zmage v zmago; dobil je medaljo dela.

Tovariš Jaka dela že 25 let na skladnišču na Straži ter je prebil že marsikatero grenko uro v stari kapitalistični Jugoslaviji, zato se tudi danes zaveda, kaj je ljudska oblast in narodnoosvobodilna borba prinesla delovnemu človeku. V borbi je sam sodeloval. Kot borec v narodnoosvobodilni borbi je Jaka tudi danes borec za izgradnjo lepšega in boljšega življenja delovnih ljudi naše domovine.

Plavec Jože.

PRAH IN BLATO

Ze takoj ob naslovu bo bralec vedel, kaj mislim v tem članku obravnavati. Prav nič drugega kot novomeško blato, ki je že prišlo v prislovico. Kadar je lepo vreme, je prah, kadar pada dež, je blato. Toda to je skoro povsod, bi dejal tisti, ki bi moral skribeti, da bi tega ne bilo. Toda blato ti seže do gležnjev, prah pa preko vrata. Novomeščani smo že navajeni tega in bi nam bilo skoraj dolgčas po tej znamenitosti Novega mesta, a gorje tuje.

Mnogo se je že govorilo o tlakovanju ulic v Novem mestu, toda vse ostane le pri govorjenju. Pri nas, kakor vidimo, ni tako kakor v Črnomlju. Tam niso dosti govorili, ampak so sklenili in bodo tudi tlakovali. Tako je! Tako naj naredi tudi naš Mestni ljudski odbor. Takrat bo konec apnenih smokov v ustih in prašnih oblek ter konec blatnih čevljev in oškropljениh oblek. Dajte, zganite se! Vi naredite sklep, mi bomo pa pomagali s prostovoljnim delom in samodoprinosom. S tem delom bo mesto pridobilo na lepoti in higieni.

Možek

2. »Jugovinil« in Solin.

Prvo jutro v Splitu nam sicer ni obetało sončnega dneva. Zato nas je pa po zajtrku razvesil krasen Putnikov avtobus, ki je bil za nas pripravljen in v katerem smo lahko vsi do zadnjega udobno sedeli. Imeli smo posebnega vodiča, ki nam je po poti razlagal okolico. Ne, da bi čutili kakšen tresljaj, smo se ustavili na betonirani cesti pred vhodom v Jugovinil. Tovarna ima izredno lego. Leži nad morjem, cesto in železniško progo. Od Splita je oddaljena okoli 10 km. Ker smo imeli vsa potrebna dovoljenja za ogled tovarne, so nam takoj dali za vodstvo inženirja, ki nas je popeljal najprej na vrh ene najvišjih tovarniških zgradb, s ploščadi na strehi smo lepo videli, kako so razporejeni objekti za čim bolj praktično povezen proces.

Tovarna »Jugovinil« bo izdelovala umetne mase in njihove produkte. To so tako zvani polimerizacijski produkti polivilnih spojin, ki jih uporabljamo za impregniranje blaga, za izolacijo električnih vodov, za kljuke, razno posodo itd.

Zvedeli smo za najvažnejše tehnološke zanimivosti. Videli smo kako se morska sol najprej dodobra očisti vseh primesi, nato pa s pomočjo elektrolize razdeli na natrij in klor. V dvorani za elektrolizo nas je požgečkal v nos klor, naš znanec iz novomeškega vodovoda. Ker smo se za vse zanimali in pa ker so dijaki v kemiji dovolj podkvalni, smo šli od zgradbe do zgradbe in si ogledali komplikirane aparature. Dolgo smo se zadržali tudi v kemičnem in fizikalnem laboratoriju, katera sta opremljena z najmodernejšimi aparati.

Prvi vtis v Splitu je bil, da smo res v središču Dalmacije. Vse je živo. Promet na suhem in na morju. Ulice polne ljudi. Samo postreščkov je bilo pred postajo mogoče sto. V vednem in ravnanje bodi povedano, da ti takle mož, če se z njim prej ne pobotaš, kot »strancu« računa samo v stotkah.

Ker je bilo že pozno popoldne, smo se razdelili in odšli na že odrejena mesta, kjer bomo spali, da si uredimo vse potrebno.

Po ogledu »Jugovinila« smo se potegnili še malo naprej v Kaštel Stari, kjer smo si

Naročilo naročnikom iz črnomeljskega in trebanjskega okraja

Za naročnike iz črnomeljskega okraja prejema naravnost iz tiskarne 500 izvodov vsake številke »Dolenjskega lista« in jim ga razpošilja Okrajni odbor OF v Črnomlju, za naročnike iz Trebanjskega okraja pa ravno tako Okrajni odbor OF v Trebnjem. Zato naj se z naročili in morebitnimi pritožbami radi nerедnega razpošiljanja lista obračajo naročniki iz teh dveh okrajev vsak na svoj pristojni Okrajni odbor OF v Črnomlju oz. v Trebnjem in ravno tako naj plačujejo celotno ali delno naročnino. Naročnina stane za eno leto 100 din, za pol leta 50 din in za četr leta 25 din. Manj kot četrletna naročnina se ne sprejemajo, ker gre upravi lista le za stalne naročnike do višine celotne naklade lista.

Uprrava »Dolenjskega lista« v Novem mestu ne more iz svojega za novomeški okraj določenega kontingenta naklade razpošiljati »Dolenjski list« še naročnikom iz črnomeljskega in trebanjskega okraja. Tudi pomote, ki se morejo pripetiti pri pošiljanju »Dolenjskega lista« Okrajnima odboroma OF v Črnomlju in Trebnjem, morata popraviti vsak svoje samo ta dva okrajna odbora OF, ne pa uprava lista v Novem mestu.

Naročnina se lahko plača tudi po položnici, kar se dobi pri vsakem poštnem uradu in sicer na tekoči račun »Dolenjski list«, uprava Novo mesto št. 616-1-90603-1 pri komunalni banki v Novem mestu naravnost ali pa potom katerega koli poštnega urada, vendar morajo naročniki iz črnomeljskega okraja in trebanjskega v takem primeru posebej pismeno ali ustno javiti svoje želje in obvestiti o plačilu vsak svoj pristojni Okrajni odbor OF v Črnomlju oziroma v Trebnjem, kajti komunalna banka pošlje obvestilo samo upravi »Dolenjskega lista« v Novem mestu.

Ko se bo za okraja Črnomelj in Trebnje prijavilo po 500 stalnih naročnikov, bo pa prevzela vso upravo lista tudi za ta dva okraja uprava v Novem mestu in bo to takrat objavljeno v »Dolenjskem listu«.

Dotlej pa naj zavrnjene pošiljke lista načrtniki in kolporterji iz črnomeljskega okraja vračajo Okrajnemu odboru OF v Črnomlju, oni iz trebanjskega okraja pa okrajnemu odboru OF v Trebnjem, ne pa upravi lista v Novem mestu. — **Uprava Novo mesto**

Vabilo

na veliko tekmovanje koscev in grabljic, ki ga organizira OK LMS Kočevje na državnih posestvih kočevskega okraja.

Vabilo kosce in grabljice iz Dolenjskih okrajev, obenem pa tudi iz ostalih okrajev Slovenije.

Tekmovanje bo v času od 8. do 11. julija tega leta. Četrtek dan tega tekmovanja bodo podeljene nagrade najboljšim tekmovalcem, v vrednosti od 2000 do 10.000 dinarjev.

Temu bo sledil kulturni spored, na katerem bodo nastopali kmečki aktivni kočevskega okraja, konjske dirke, za zaključek pa bo pogostitev tekmovalcev in kmečko ravanjanje.

Prijave sprejema Okrajni komitet LMS v Kočevju do 4. julija tega leta.

Pridružite se socialističnemu tekmovanju!
Okrajni komitet LMS
Kočevje

na hitro ogledali prekrasno »Sindikalno odmarališče«, eno največjih v Dalmaciji. Knjižnica, čitalnica, luksuzna jedilnica, soba za sah in biljard, kegljišča, igrišča za tenis, odbokko, košarko, kopališče z bazeni in plavži, vse to v krasnem naravnem parku je na razpolago delovnim ljudem.

Potem ko smo videli, lahko bi rekeli, spomenike naše socialistične stvarnosti, smo si ogledali še spomenike iz rimskih časov v bližnjem Solinu — nekdanji Salonah. Putnikov vodič nam je znal zanimivo pripovedovati o življenju in trpljenju ljudi v časih ko so moralni mnogočtevni sužnji prenašali rimske patricije iz cirkusa v kopališča, pa v gledališče itd.

Ta dan je bil za nas precej plodovit. Videli smo ogromno. Ze po samem »Jugovinilu« smo se pošteno nahodili, tako da je bila vožnja nazaj v Split prijeten odpocitek.

Zvečer smo bili vsi v splitskem gledališču. Notranja arhitektura je bogata. Na programu je bil večer z raznimi opernimi ariji, baletom in humorističnimi točkami.

3. Po Splitu in Marjanu.

V soboto smo imeli v načrtu ogled Marjana in Splita. Vreme je bilo prekrasno, ko smo občudovali lep razgled z Marjana. Prirodoslovni muzej, zoologički vrt in meteorološko postajo smo si ogledali še predpoldnevno. Vračajoč se z Marjana smo se nekolikrat fotografirali.

Popoldne pa naravnost v Bačvice na kopanje. Za domačine je bilo morje še premrzlo, mi smo se pa kot »severnjak« pridno namakali.

Splitska luka, Titova obala, Dioklecijanova palača in razne monumentalne zgradbe po mestu so bile predmet našemu opazovanju.

P I Š E J O N A M

I Z S M I H E L A

Pretekli meseč je bil v Novem mestu tečaj ljudskih inšpektorjev, katerega se je udeležil tudi vodja grupe ljudskih inšpektorjev iz Smihela. Grupa je bila razširjena od treh na pet članov, kar omogoča širši pregled in lajsa delo inšpekcije.

Na prvi seji je grupa sprejela sklep, da se sestane na rednih sejah enkrat v mesecu ali po potrebi. Na vsaki redni seji se tudi napravi plan za prihodnji mesec.

V mesecu aprilu je grupa izvršila tri preglede in sicer v dijaškem internatu, dijaškem domu ekonomskega tehnikuma in v prostorih državne reje prašičev v Smihelu. Kuhinji in obednici sta v obeh dijaških domovih v redu oskrbovani in snažni. Slabše so osnažene spalnice in hodniki doma ekonomskega tehnikuma, to pa vsled tega, ker imajo na razpolago za pranje in pospravljanje za 94 gojencev le eno delovno moč. Istotam se je v neprimerni kleti pokvarila večja količina krompirja. Nekaj so tudi sami zakrivili, ker ga ob sprejemu v jeseni niso prebrali in sortirali.

Pritožne knjige niso bile vpeljane, pač pa se bodo uvedle v bodoče. Priporavniti bi bilo, da sta oba dijaška doma zelo natrpana in prostori vti do zadnjega kotička napolnjene. Stavba je res precejšnja, vendar malo premajhna za dvoje dijaških domov. Tudi ima internat zasedene prostore nad dvoranami ljudske prosvete, katero bi krajevni odbor zelo potreboval za pisarno in matični urad, saj je zdaj čisto utesnjen v eni sobici v istem poslopu kot internat.

Na državni reji prašičev je bilo ugotovljeno, da je trenutno pri prašičih še dosti snažno in suho, pač pa je izven stavbe grozni smrad, ker je gnoj kar zunaj raztrošen in ni nikjer nobene greznic. Ljudska inšpekcija je zato postavila odgovornim organom rok, da do 15. maja napravijo greznicu, da si ljudem, ki hodijo mimo, ne bo treba tiščati nosov.

Pred grupo pa je postavljena tudi v bodoče naloga, da budno paži na vse mogoce napake in pomanjkljivosti v upravljanju narodne imovine, v trgovinah, zadružah, na krajevnem odboru in drugod. Seveda pa je za uspešno delo potrebna tudi pomoč vseh množičnih organizacij. Le z združenimi močmi bomo lahko preprečili vse napake, katere nekateri premišljeno ali pa nepremišljeno delajo v škodo nas vseh in razkrinkali tiste ljudske škodljivce, ki so si znali pridobiti odgovorna mesta zato, da delajo škodo. M—

S TEM JE TREBA KONCATI

V Okrajni lekarni v Novem mestu se delajo še vedno nepravilnosti, katere moramo odpraviti. Tako je tovarišica blagajničarka v tednu borbe proti jetiki zaračunala vsakemu kupcu dva din za listek, dočim svojim znancem tega ni storila. Tako je n. pr. neki osebi zaračunala neko stvar 6 din, ko pa ji je pogledala v obraz in spoznala svojo znanko, je hitro popravila račun na 4 din. Tovarišico blagajničarko opominjam, naj se v bodoče drži navodil, katera so predpisana za to poslovanje in naj ne gleda na svoje znance in prijatelje, kajti s tem moramo enkrat končati.

Tudi v poslovnični Okrajnega magazina za nabavo šolskih in pisarniških potrebnosti je zaposlena usluženka, katera ne ustreza temu položaju. Njen odnos do ljudi je popolnoma nepravilen. Ljudje hodijo po razne stvari in z njimi je treba ravnati kot se spodobi, ter jim dajati pravilne in prijazne odgovore, ne pa surove kot se to dogaja. Tudi to opozarjam, naj v bodoče ravna z ljudmi pravilno kot se zahteva od državnega uslužbenca.

V KLO ST. RUPERT NAJ MALE PRA-SICKE ODDAJAJO MALI KMETJE

Tako so klenili člani KLO. Saj to je prav, oddaje malih, malim. Kaj pa je prav za prav plačati malemu kmetu, ki ima komaj nekaj čez ha ali pa še tega ne orne zemlje, 4000 do 5000 din za malega prašička in ga potem po maksimalnih cenah oddati. Tako bodo vsaj tisti, ki imajo doma v svinjaku vsako leto gnezdo 2, 3 ali še več mladih puškov, kriti.

Seveda pa se mali kmetje bunijo. Peterlinova iz Kamenja je odločno nesla nazaj na KLO in si drznila zabrusiti, da naj oddaja odojke tisti, ki jih imajo. Pa ji je oče predsednik dejal: »Kaj mislite, da bomo samo mi, on je namreč veliki kmet, oddajali male prašiče?« Natančnejše podatke dobite v »Pavlihi« pod naslovom »O čudnem predsedniku«. Pri nas smo jih imeli lani pa sem moral oddati dva.

Meni se pa le zdi, da bi jih lahko še in to dokaj laže kot pa tisti, ki se zaradi tega, ker nimajo kje, ne bavijo z rejo malih puškov.

Justa

ZVEZA BORCEV V SMIHELU PRI NOVEM MESTU

Med nalogami, katere si je v letnem planu zadala krajevna zveza borcev v Smihelu pri Novem mestu, je bila naloga, da v letošnjem letu organizira in izvrši prekop vseh padlih borcev v vsem teritoriju krajevnega ljudskega odbora in njih zemeljske ostanke prenese v skupno grobničo, kjer bo pozneje postavljen spomenik vsem padlim žrtvam. To svojo nalogo so v nedeljo 14. maja svečano izvršili. Poleg padlih borcev Slovencev so v skupno grobničo položili tudi sedem padlih italijanskih partizanov, ki so se borili skupno z ramo ob ramu z našimi borti proti fašistični tiraniji. Svečanega prekopa so se udeležili številni člani domače in sosednjih zvez organizacije borcev, predstavniki JA z godbo in častno četo, predstavniki ljudske oblasti, vseh množičnih organizacij, mladina, gimnazije, učiteljišča in osnovne šole z učiteljstvom, svojci padlih partizanov in mnogo ostalega prebivalstva s številnimi venci in zastavami. Od padlih borcev sta se v kratkih besedah poslovila člana krajevne zveze Smihelj in član okrajskega odbora zveze borcev ter od mladine, pevski zbor mladink učiteljišča pa je zapel več pesmi. Skupna grabinica je izkopana na mestu, kjer je potekala prva obrambna partizanska črta pred Novim mestom pri sv. Roku, od koder je lep razgled na Smihelj, Novo mesto in okolico.

SMIHELSKI GASILCI NA JELENICI

V nedeljo, v zgodnjih jutranjih urah je pred šmihelskim gasilskim domom skupina gasilcev. Pred orodljarno je tudi njihov avtomobil. Na avtomobilu pa je namesto motorke in cevi, gozdarsko orodje — sekire in žage.

»Kam pa tovariši?« so spraševali mimočoči ljudje. »Našim tovarišem gasilcem gremo pomagati izvršiti plan, katerega so ob prihodu v brigado sprejeli!« Tak odgovor so dobili.

Pot se nam je zvela kratka, ker je vsakdo izmed nas kakšno za smeh povedal. Pri Poljanskem gozdni upravi krenero na Crvanovem cesti in po njej do vznožja Jelenice. Avtomobil smo spravili v gozd zaradi varnosti kakšne sabotaže od strani nepoklicanih. Ko pridevmo v bližino barak, da naš trubač gasilski znak. Tako začujemo, da nam tovariši brigadirji iz III. brigade in III. desetine odgovarjajo. Prisrčno so nas sprejeli, saj nas je bilo za celo desetino.

Po kratkem odmoru nam je desetar III. desetine tov. Franc Hrastar razdelil delo. Cež nekaj minut že pada cca 250 let stao drevo, katero je imelo cca 6 m³. Delali smo pet ur in pol. Podrl in očistili smo 16 dreves v izmeri cca 70 m³.

Ob povratku smo si ogledali znamenit partizanski kraj: »Bazo 20«. Ko ogledujemo hiše eno do druge, vidimo, da je tu skupina ljudi, ki si je že ogledala ta kraj, ter so pri mizah v živahnem pogovoru.

Od mize gre proti nam mož v sivi obleki. To je tovariš dr. Marjan Brečelj. Vprašal nas je, od kod da gremo. Odgovorimo mu, da z nedeljske gozdne akcije. Všeč smo mu bili. V razgovoru nam je opisal, kako težavno je bilo ilegalno delo na »Bazi 20« v času NOB.

ZAKAJ NI DOVOLJ DELOVNE SILE

Vemo, da se danes vsak zaveden državljan nove Jugoslavije, bori za izpolnitve petletnega plana. Vendar se še vedno poudarja, da je premalo delovne sile. Zakaj to? Imamo primere, da nekateri ljudje ne znajo, ali pa tudi nočejo najti primerne zaposlitve. Tak primer imamo tudi v Tomažiji vasi, kjer 18 letna tovarišica H. A. pase krave. Ali ne bi lahko ta posel opravljal vaški pastir, ki naj se kaže tudi v odnosu mladine do starejših?

Prizadeti tovariši pa svetujemo, da se naj vključi v industrijo, ali pa v Kmečko delovno zadrugo, kjer bo imela mnogo boljše pogoje za življenje. Vemo, da jo ovirajo starši, kateri nočejo razumeti potrebe novega časa. Dolžnost staršev je, da sami premislijo in poskrbjijo za bodočnost svojih otrok. Zakaj? Morda jih bo hčerka čez nekaj let zaradi svoje usode preklinjala.

KDO JE TEGA KRIV

Mesec komunalne dejavnosti naj odstrani vse dosedanje nepravilnosti, ki so povsod, če si človek podrobneje ogleduje pripravljeni gradbeni material. Dostikrat se človek upravičeno izprašuje: »Kdo je kriv, da leži že skoro dve leti pripravljen les in strešna opeka za krajevno stavbo v Vel. Gabru, kar na travniku poleg stavbe. Les je delno že pokvarjen, krajevna stavba pa je v takem stanju, da voda kvare zidove. Treba bi bilo samo nekaj dni in stavba bi bila tako urejena, da bi lahko mirno trdili, da je najboljša in najprimernejša v okraju.«

Fizkultura - Šport - Šah

SD KRKA : SD PRESEREN 3:0

Dne 21. maja je bila odigrana na Loka prvenstvena tekma v odbojki za republiško ligo. Gledalci, ki so prisotovali temu srečanju, so z vidno zadovoljivostjo zapustili igrišče, kajti domače moštvo ni razočaralo. Z lepo in požrtvovano igro je nadmočno premagal nasprotnika z Radovljice z rezultatom 3:0.

Tako v začetku so prišli v vodstvo gostje, ki so s svojimi učinkovitimi servisi spravili moštvo v ugoden položaj. Pri stanju 14:3 za goste, se je slika igre povsem izpremenila. Domače moštvo je s skrajno požrtvovano

rezultat izenačilo in končno zmagovalo s 16:14. V drugem setu je moralost postopoma moštvo podleči odlični igri domačinov 15:6.

Tudi v tretjem setu se igra ni došla spremenila. Domača ekipa je vsled igrišča, katero je bilo obrnjeno proti soncu, nekoliko popustila. Vendar pa zmaga ni bila v dnu. Rezultat 15:10 popolnoma ustreza poteku igre. Sodil je dobro Jože Cof.

Predjšnjo nedeljo 14. maja je igralo moštvo SD Krke v Kamniku. Zmagalo je z rezultatom 3:1. S tem je dokazalo, da ima velike možnosti za dober plasman. V obeh tekmacah sta bila v moštvu najboljša Pučko Franc in Medic Samo. Copič.

Dostikrat se vprašujemo zakaj primanjkuje gradbenega materiala, drugje pa opažamo, da material za pripravo gradenj leži že po par let na mestih neizkoriscen in se uničuje. Zopet se lahko vprašamo: kdo je tega kriv? Krive so naše masovne organizacije, ki nimajo smisla do skupnosti, do skupne imovine. Ce masovne organizacije ne morejo uporabiti materiala za gradnjo, naj ga pa vsaj zavarujejo tako, da ne bo škode. Mesec komunalne dejavnosti naj odpravi vse te nedostatke.

.....

Zadružni domovi, katerih je bilo planiranih v okraju Trebnje v letu 1948/12, so tudi vprašanje zase. V mnogih primerih se je pristopilo samo do priprav gradbenega materiala. Pravilno sta izkoristili material krajevni upravi Vel. Loka in Mokronog, ki sta ves material porabili. Dobro so to izvedele Trebnje, St. Lovrenc in Mirna. Nekaj gradbišč pa je še mrtvih in bodo iz dneva v dan težje izvršila delo. Na gradbiščih zadružnih domov naj se v mesecu komunalne dejavnosti poživi delo, da bodo z dneva v dan spreminala svoje lice in da bodo tako domovi čim prej služili svojemu namenu.

Množične organizacije naj v mesecu komunalne dejavnosti zastavijo vse sile, da se bo lice naših vasi spremeni in dobilo praznično obliko, ker v nasprotju s primeru se bomo zopet nepotrebljno vprašali: kdo je tega kriv? L. A.

DRUGI RAZRED ZELEZNISKEGA PROMETA

Včasih, v starih časih je veljalo da se v drugem razredu vozi le boljša družba, petični razred, razred buržujev z zlatimi »urketami«. V novi Jugoslaviji se je tudi ta odnos temeljil spremenil in je sedaj dostopen drugi razred tudi delovnemu sloju, posebno pa je namenjen predstavnikom raznih ustanov, ki potujejo na konferenčne, kjer se rešujejo problemi našega gospodarstva. Kakor kaže praksa, je tudi v tem vprašanju napravljena napaka, ker se je drugi razred preveč pospolil posebno s cenimi mesečnimi vozovnicami in je sedaj prenalojen z mladino, bodisi šolsko ali pa mladino, ki je nameščena po raznih ustanovah in se zaradi počmanjanja stanovanj vozi na delo. Mladina je ta čas brezobjektiva, hitro poskače na vlak in večinoma zasede vsa mesta ter je večkrat prilika opazovati starejše tovariše, ki v javnosti zavzemajo zelo visoke, odgovorne položaje, da stojijo na hodniku, ker mladina ni toliko olikana, da bi takim tovarišem odstopila prostor v kupeju. Vsekakor bi bilo umeščno, da železniška uprava upošteva pri izdajanju mesečnih vozovnic predpis uredbe nameščencev, ki predpisuje oziroma odobrava vožnjo za službena potovanja za II. in III. razred in naj bi se ta predpis uporabil tudi pri mesečnih vozovnicah. Mlašinske organizacije naj pa na svojih sestankih prevzgojijo mladino in ji prikažejo, da je ob vsaki priliki treba pokazati kulturo, ki naj se kaže tudi v odnosu mladine do starejših.

Vsekakor bo tujec, ki bistvo opazuje življenje in naši državi opazil to nerdenost in bo dobil sliko, ki ne odgovarja resničnemu stanju. Po medsebojnem ponašanju se ceni stopnja kulture dotične države.

Vzemimo v roke knjigo o lepem vedenju, ki velja za vse države, pa pridemo do zaključka, da je samo fašizem skušal preobrniti načelo prirojene kulture.

KAKO RDECI KOTICEK NA LIO SOTESKA RESUJE STANOVANJSKE POTREBE

Zelja po ustanovitvi redečega kotička je dolgo bila želja delovnega kolektiva LIO Soteska. Plan so častno izvrševali ter ga tudi pretekla leta vselej pred rokom izpolnili. Ker pa je delovnemu kolektivu potrebovalo tudi kulturno prosvetno delo, so si masovne organizacije zadale nalogu, da se ustanovi rdeči kotiček v njeni knjižnici, tako da bi lahko vsak po končanih urah dela prebil nekaj uric v njem, si izposodil knjige ali pa pregledal dnevne vesti v naših časopisih. Zlasti mladina kolektiva LIO So-

bila tudi v tej sobi pisarna. Pomislite: majhen obrat z 80 delavci je imel štiri pisarne, v vsaki pisarni pa tri uslužbence. Po šestih mesecih, ko je bila soba izpraznjena, so masovne organizacije krepko prijeli za delo ter je bil kotiček urejen v zelo kratkem času, Res prijeten občutek si imel, ko si stopev vanj. Knjižnica je štela čez 300 knjig, tudi časopise od »Ljudske pravice« do »Delavske enotnosti« si našel tu. No, pa rdeči kotiček je bil kmalu spremenjen v stanovanje frontne brigade, ki je delala na obratu. Le zamislite si, koliko truda in požrtvovanosti, sedaj pa tako onečastiti kraj in ga nameniti za stanovanje. Partijska organizacija, ki je imela perspektive, da se bo število delavstva v sami lesni industriji povečalo z ozirom na velike planske potrebe, je v ta namen predčasno predlagala upravi LIP Straža nujnost, da se zgradi stanovanjska baraka. Vse je ostalo le pri besedah. Ko so frontne brigade odšle, je bil tudi kotiček izpraznjen. Jasno in odločno so povedeli upravnim voditeljem LIP, da prostora, ki ga imajo delavci za svojo politično izgradnjo, ne smejo več uporabljati za stanovanje. Vsaka ustanova ima fond za gradnje, če ga pa nima, naj si ga izposluje. Sedanji pomočnik direktorja LIP (prej direktor), ki je obljubil partijski organizaciji, da se bo v najkrajšem času nekaj zgradilo. Prej in še sedaj namreč stanujejo stalni delavci LIO Soteska po kleteh; ker pa ob veliki potovanji in deževju naraste Krka, in to vsako leto, morajo delavci skozi okno ven, ker je v kleteh polno vode. Predloga (ustnega in pismenega) od organizacije, katera veliko pripomore k izvršitvi planskih nalog, niso upoštevali. Ko pa so prišli iz LRH udarniki na temeljovanje, so jih zopet nastanili v rdečem kotičku kljub ugovorom in ostrom protestom masovnih organizacij. Udarniki so odšli, organizacije — delovni kolektivi pa so našli kotiček opustošen. Potrgane